

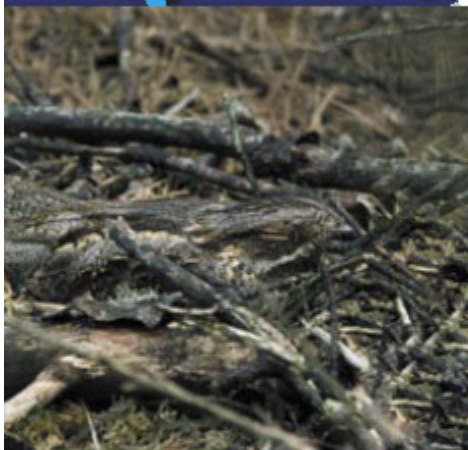

Gepubliceerd op *Sovon.nl* (<https://www.sovon.nl>)

[Home](#) > Een terugblik op het Jaar van de Nachtzwaluw 2007

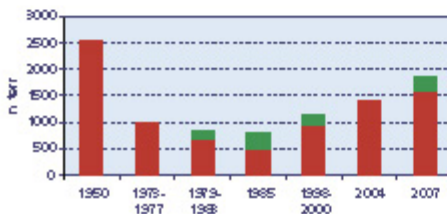
Publicatie

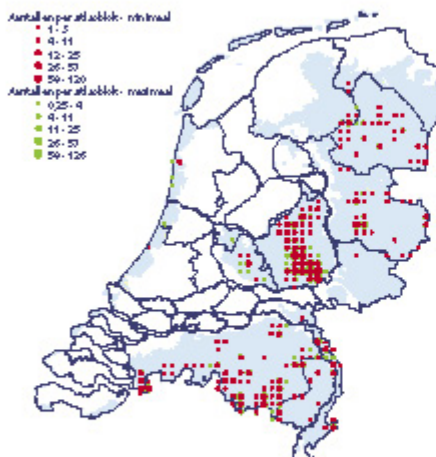
Een terugblik op het Jaar van de Nachtswaluw 2007

In 2007 stond de Nachtswaluw centraal in het 'Jaar van'. Ondanks de tegenvallende zomer gingen overal vogelaars in de schemering aan de slag. De tellingen, het ecologisch onderzoek en de publiciteit hebben veel resultaten opgeleverd, die inmiddels zijn vastgelegd in een rapport dat te downloaden is van onze website. In dit artikel blikken we kort terug op de resultaten van de tellingen en het onderzoek.

Nachtswaluw Foto: Peter Edelkier

Figuur 1. Schattingen van de landelijke populatie Nachtswaluwen tussen 1950 en 2007. Indien bekend, wordt zowel de minimum- (rood) als maximumschatting (groen) getoond. Voor 1950 is alleen een minimumschatting bekend.

Figuur 2. Huidige verspreiding van Nachtswaluw: aantallen territoria per atlasblok (6x6 km). Tevens wordt de maximale (te verwachten) verspreiding weergegeven, als bijgeschatte aantallen voor niet-onderzochte gebieden worden meegedrukt (roze bolletjes). Zandgronden aangegeven in geel.

Mooie aantallen

Tallose vrijwilligers hebben vorige zomer menig nachtelijk uurtje besteed aan het uitkijken van kilometerhokken met heide, stuifstrand of naaldbos, op zoek naar Nachtswaluwen. In totaal werden ruim 2300 kilometerhokken onderzocht, waarvoor onze grote waardering! Want in tegenstelling tot zijn voorganger was de zomer van 2007 nogal koel en nat, zodat dagen met ideaal inventarisatieweer (droog en rustig, niet te koud) niet dik geraaid waren. De tellingen, aangevuld met gegevens of schattingen voor niet-onderzochte maar wel bezette terreinen leverden een populatieschatting op van minimaal 1594 paar Nachtswaluwen in Nederland. Dit zou den er zelfs 1844 kunnen zijn, als we aantallen bijchatten voor terreinen waarover (nog) niets bekend is maar waar de soort vermoedelijk wel voorkomt. Dit is een aantal dat zeker de laatste 30 jaar niet is bereikt (tabel 1, figuur 1).

Gelijklijvende verspreiding

Ondanks de relatief hoge aantallen laat het landelijke verspreidingsbeeld geen grote verrassingen zien. Het voorkomen blijft nagenoeg beperkt tot de heides, stuifstranden en naaldbosgebieden van de hogere zandgronden. De Nachtswaluw-provincies zijn Gelderland, met rond 800 paren (grotendeels op de Veluwe) en Noord-Brabant, met rond 450 paren, waaronder een forse populatie in het westen op de Brabantse Wal (80 paar) en de rest grotendeels versnipperd over de Kempen. In de duinen wil het nog steeds niet goed lukken met de Nachtswaluw. Alleen de Schoorlse duinen herbergen al lange tijd kleine aantallen, elders blijft het bij incidentele vestigingen. Ten opzichte van 1998-2000, toen het laatste landdekkende overzicht werd samengesteld in het kader van de tweede Broedvogelatlas, is de verspreiding iets ruimer gevonden (toename met 24 atlasblokken). Ten opzichte van de eerste Broedvogelatlas in 1975-77 blijft de huidige verspreiding achter (91 atlasblokken minder). Toen kwam de soort ook in de in de duinen nog substantieel voor en was hij veel wijder verspreid in met name het zuiden van het land (figuur 3).

Onderzoek met zenders

Het vermoeden bestaat dat de aantals-toename in verband staat met klimaatveranderingen en heideherstel. Dit is echter speculatief, en de mechanismen achter de toename zijn in feite nog onbekend. Mede daarom is vorig jaar in Nationaal Park Veluwezoom onderzoek met gezenderde Nachtswaluwen gestart (figuur 4). Hiermee willen we meer te weten komen over terreingebruik en voedsel. Uit deze eerste resultaten komt naar voren dat de meeste Nachtswaluwen hun nachtelijk leefgebied op de heide hebben, maar dat er ook bospecialisten zijn die ondanks de rariteit van heide grotendeels in naaldbos blijven. Het leefgebied, hier de oppervlakte waar 90% van de waarnemingen is verricht, verschilde tussen individuen van 8-57 ha. Als uitchieters worden meegenomen (en dus alle waarnemingen worden gebruikt), liep de oppervlakte soms op tot bijna 100 ha. Een vogel legde vanaf zijn dagrustplaats afstanden van ruim 2 km af. De omvang van de territoria, zoals vastgelegd aan de hand van zingende vogels, is veel kleiner: de vogel die het beste gevolgd werd, had een territorium van 27 ha, met een maximale doorsnede van 680 m. Het overlapte ten dele met de territoria van naburige mannetjes. Het onderzoek liet ook duidelijk het effect zien van het gebruik

Tabel 1. Populatieomvang (territoria) van de Nachtswaluw in 2008.

Provincie	Aantal territoria	
	Minimum	Maximum
Drenthe	126	130
Flevoland	0	0
Friesland	6	6
Gelderland	704	841
Groningen	1	1
Limburg	156	180
Noord-Brabant	435	496
Noord-Holland	6	16
Overijssel	132	148
Utrecht	17	25
Zeeeland	0	0
Zuid-Holland	1	1
totaal Nederland	1584	1844

Een terugblik op het Jaar van de Nachtswaluw 2007

In 2007 stond de Nachtswaluw centraal in het 'Jaar van'. Ondanks de tegenvallende zomer gingen

overall vogelaars in de schemering aan de slag. De tellingen, het ecologisch onderzoek en de publiciteit hebben veel resultaten opgeleverd, die inmiddels zijn vastgelegd in een rapport dat te downloaden is van onze website. In dit artikel blikken we kort terug op de resultaten van de tellingen en het onderzoek.

Document:

[Nachtzwaluw_Sovon Nieuws.01-08.pdf](#) [1]

Auteurs:

André van Kleunen & Henk Sierdsema

Jaar van uitgave:

2008

Uitgever:

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Publicatiemedium:

Artikel

Bron artikel:

Sovon-Nieuws

Jaargang bron:

2008

Nummer:

1

Soortgroep:

[Broedvogels](#) [2]

Publicatietaal:

Nederlands

[Disclaimer](#) [Privacyverklaring](#) [Voorwaarden](#) [Colofon](#) [Sitemap](#)

Bron-URL: <https://www.sovon.nl/nl/publicaties/een-terugblik-op-het-jaar-van-de-nachtzwaluw-2007>

Links

[1] https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Nachtzwaluw_Sovon%20Nieuws.01-08.pdf

[2] <https://www.sovon.nl/nl/taxonomy/term/72>